

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

ק.ג.

תורה אור

בגלל מנשה דלא עשה תשובה. והמשיך כולו אחרי: **כאשר עשה אחאב** דמשמע כשיעור השנים שחטא אחאב בזמנו חטא מנשה והיינו כ"ב שנה שחטא זהם כנגד כ"ב שנים שמלך אחאב: **פשו לבו ל"ג** עשה תשובה: **וישמע אליו ויחמר לו**. ומצחוק כתיב ויעתר לו.

כך שמעתי: **מדת הדין**. היתה מעצבת שלא להקציל פני מנשה בתשובה ועשה הקב"ה מחמת דרכיו ופסטי ירו וקבלו בלא ידיעת מדת הדין: **מאי דכתיב בראשית ממלכות יהויקים ובראשית ממלכת זדקיה**. מ"ט כתיב זהני בראשית יותר מאחריני: וכי **עד האידנא לא הוו מלכי** ואי משום תחלת ממלכתו קאמר ה"ל למכתב בשנה ראשונה למלכותו אלא להכי שני קרא דזיכוריה וכתבי בראשית ללמדך מעשה בראשית היה ציני יהויקים שבקם הקב"ה להחזיר את עולמו לתמו וזהו כמו שהיה מבראשית: **כיון שנסתכל בזורו**. של יהויקים שהיו לדיקים שעדיין לא גלו חרש והמסבג: **דורו של זדקיהו**. היו רשעים שכל הדיקים הגלו כבר עם יהויכין: **איש חכם נשפט**. זה הקב"ה שנקרה לו איש מלחמה (שמות טו) איש אויל אלו מלכים שבסמון אמו ואמליה ורגו ושחק ואין נחת בין שהוא כועס עמהם בין שהוא שוחק עמהם אינן יראין מלפניו ואינם חמים לחזור למוטב: **כני ליה למר כו'**. לאו דוקא נקט מר אלא משום דהכי מילי דלינשי כשהוא חכם כשהוא רואה להשפט ולהמוות שבסמון בין שהוא שוחק עליהם בין שהוא כועס עמהם אינם יראים מלפניו ואינם חמים לחזור למוטב: **מקום שהיו מחסכין זו**. והרשין הלכות הפך למוטב לזים של שרי מלך בצל: **בשער הסוף**. לשון חותך והיינו זהר הצית ובעזרה שסם היו יוצאים סנהדרין וכדאמר צעלמא (לעיל דף פו): **בני דייני היו סם אחד בלשכת הגזית ואחד על פתח העזרה ואחד על פתח הר הצית: קולתיה סלא**. כלומר במקום שהיו

חותכין הלכות זו דנין שרי בצל דייני שלהם: **כאשר דמריה סלא זיינייה**. מקום שהאדון תולה כליו: **קולנא ריעא(6)**. נצל רועה: **קולתיה סלא**. כדו תלה לשם כמו (בראשית כד) כדה דמתרגמינן קולתא. ל"א קודמיה מקדמו כמו (סוטה דף טו) מקדה של חרס: **והנה עלה כולו קמשונים זה אמון**. שהעלה שממית ע"ג המוצב לקמן [ע"פ]: **כמו פניו חרולים זה יהויקים**. שסכה פניו מאורו של הקב"ה כדאמר לקמן [ע"פ] כלום אנו כרייסי אלא לאורו וטוב אורו: **על שדה איש על עבריה זה אחו**. ולהכי קרי ליה על שחמס את המורה וצטל את העבודה לקמן [ע"פ]: **ועל כרס ארס חסר לב זה מנשה**. שקדר אורכות והרס את המוצב [ע"פ].

ל"א חרולים אורטיג"ש: זה זדקיה. שהיה לדיק ונהרס בית המקדש צימיו: **משך ירו אס לוללים**. משך הקב"ה את ידיו מן הלוללים שלא להסתקב אללס: **לא יגורך רע**. היינו מספרי לשון הרע דכתיב צמריה מאבד דוכי כוז איש דמיס וגו' ועוד דכתיב צמריה קרנס הוות קבר פתוח גרונס וגו': **סלא סלא אשך ספק נדה וכו'**. והיינו בזהלך בלשמתן כדאמר"ש אין אהלו אלא אשה ובעשה שאדם בא מן הדרך קשה לו כשימצא את אשתו ספק נדה יותר מנדה ודאית שעל ספק הוא מינר וילרו תקפו ואומר טבורה היא ועל מסם אני מונע: **עד כאן סנהדרין אביו**. דוד אביו שלמה בנו. מסתמא לפי ענין הצרכות יש לידע סדור צרכותם שכן דרך האב בצדדים אהלו בספק נדה וצילת"ר וצברהוריס רעים וצבנים ותלמידים שלא יקדומו מצדדים צדדים אכל אשה אינה נותנת דעת צדק אלא מהמרכת הלב שיש לה מתפללת על צנה שינצל מאבן נגף ומרוחין וסדין לפיכך קא דריש לפי הענין שאלו צרכות צרכו אמו כי מלאכיו יתוה לך מ"ר. ועוד משום דכתיב כי מלאכיו משמע ליה דסליק ענין אחד דצרכה ומכי מלאכיו עד כי צי תשק סליק חד ענין הלך מוקים דמי לדמי דע"כ צרכו אביו וכו'. מ"ר:

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה קולנא ריעא. כ"ב וצ"מ פסק הפועלים בראשית סבבא ריעא כ"ב:
(ב) לעזי רש"י
אורטיג"ש [אורטיג"ש].
סרפדים.
(ג) מוסף רש"י

מאי דכתיב בראשית ממלכות כו'. מאי סלא דכתיב יהויקים וזדקיהו בראשית דכתיב יהויקים וזדקיהו בראשית. לפי שניקם הקב"ה להפוך מעשה בראשית צימיהם (ש"כ) בראשית דמריה סלא ליה זיינייה. יתד שהיה הגבור ריגל לתלות בו כלי זימ, הנבל הכועס תרמילו תלה. גול"א צלע"ג (ב"מ י"ד). משך ירו. הקב"ה מותית את לוללים (סוטה ח.ב). לא יגורך רע. לא יגור עמך רע, וגבי מספרי לשון הרע כתיב, דכתיב כשהוא פושטא כי אין צפיהו נמהו וגו' (שם) ספק נדה. וכל שכן ודאי (ב"מ קד).

שעיר ויעמידם [לן] לאלהים ולפניהם ישתחוה ולהם יקטר אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי בכיי ליה למר דלא ידע חיילי למר דלא ידע ווי ליה ^א למר דלא ידע בין טוב לבייש ייבאו כל [שרי] מלך בבל [וישבן] בשער התוך א"ר יוחנן משום רשב"י מקום שמחתכין בו הלכות אמר רב פפא היינו ^א דאמרי אינשי באתרא דמריה תלא ליה זיינייה תמן קולבא רעיא קולתיה תלא (סימן על שדה בתים לא תאונה) אמר רב חסדא אמר רבי ירמיה בר אבא מאי דכתיב ^א על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לב והנה עלה כולו קמשונים כסו פניו חרולים וגדר אבניו חרוסה על שדה איש עצל עברתי זה אהו ועל כרם אדם חסר לב זה מנשה והנה עלה כולו קמשונים זה אמון כסו פניו חרולים זה יהויקים וגדר אבניו חרוסה זה צדקיהו שנחרב בית המקדש בימיו ^א ואמר רב חסדא אמר רבי ירמיה בר אבא ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה כתיב לציים כתיב שקרנים כתיב חניפים כתיב מספרי לשון הרע כתיב לציים דכתיב ^א משך ירו אס לוללים כתיב שקרנים כתיב דוכר שקרנים לא יכון לנגד עיני כתיב חניפים דכתיב ^א כי לא לפניו חת יבוא כתיב מספרי לשון הרע דכתיב ^א כי לא אל הפץ רשע אתה לא יגורך רע ^א צדיק אתה ולא יהיה במגורך רע ^א ואמר רב חסדא אמר רבי ירמיה בר אבא מאי דכתיב ^א לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך לא תאונה אליך רעה שלא ישלום ^א בהן יצר הרע ונגע לא יקרב באהלך ^א שלא תמצא אשתך ספק נדה בשעה שתבא מן הדרך דבר אחר לא תאונה אליך רעה שלא יבעתוך חלומות רעים והרהורים רעים ונגע לא יקרב באהלך שלא יהא לך בן או תלמיד שמקדיח בשבילו ברבים ^א עד כאן ברכו אביו מכאן ואילך ברכתו אמו ^א כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכך על כפים ישאונך וגו' על שחל ופתן תדרוך וגו' עד כאן ברכתו אמו מכאן ואילך ברכתו שמים

1. בן שמים עשרה שנה מנשה במלכו וחמישים וחמש שנה מלך בירושלם ושם אמו חפצי בת: מלכים ב כא א
2. ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחנונו וישלם לו ויתקבלו וידע מנשה כי לא הוה האלודים: דברי הימים ב לג ג
3. בראשית ממלכות יהויקים בן ישיהו מלך יהודה היה הדבר הזה מאת ה' לאמר: ירמיהו כו א
4. ויהי בשנה ההיא בראשית ממלכת זדקיהו מלך יהודה בשנה הרביעית בחדש החמישי אמר אלי חנניה בן עוזי הנביא אשר מבבל עבדי ה' לעיני החבתיים וכל העם לאמר: ירמיהו כח א
5. והעש הרע בעיני ה' בכל אשר עשה יהויקים: מלכים ב כד יט
6. איש חכם נשפט את איש אויל ויגו וישחק ואין נחתו משלי כט ט
7. ויזבח לאלהי דרמשק המפלים בו ויאמר בי אליה מלכי ארם הם מעוררים אותם להם אונם ועורוניהם והם היו לא להכשילו ולקבל ישאור: דברי הימים ב כח כג
8. ויהי אחרי בוא אמציהו מהכות את אדומים ויבא את אלדאי בני שעיר ויעמידם לו לאלהים ולפניהם ישתחוה ויקחם יקטר: דברי הימים ב כח די
9. ויבאו כל שרי מלך בבל וישבו בשער התוך וירגל שר אצור סמגרי נבו שר סבים רב סרים וירגל שר אצור רב מג וכל שארית שרי מלך בבל: ירמיהו לג ג
10. על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לב: משלי כד ל
11. יום מלכבוו החלו שורים חמת מין משך ירו את לציצים: הושע ז א
12. לא ישב בקרב ביתי עשה רמיהו דבר שקרנים ייבן לגנר עיני: תהלים קא ז
13. גם הוא לי לישועה כי לא לפניו חנף יבוא: איוב יג טו
14. כי לא אל הפץ רשע אהב לא יגורך רע: תהלים ה ה
15. לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך: תהלים צא י
16. כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך: תהלים צא יא